

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVIII (13)
No. (Štev.) 30

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES.
27. julija (julio) 1961

Mir na kocki

Doživljamo dneve podobne tistim pred drugo svetovno vojno. Vojna psihoza zajema svet, kakor takrat. Sedaj jo je sprožil Hruščev s takimi grožnjami, da je ameriški predsednik Kennedy smatral za potrebno opozoriti ameriški narod, da stoji pred nevarnostjo vojnega zapleta, če bo Hruščev nasilno poskušal izriniti zaveznike iz Berlina.

Taka opozorila sedaj niso prvič prišla iz Washingtona. Toda pogoji, pod katerimi so jih izrekli prej, so se spremenili in sicer na slabše in v glavnem zaradi naslednjih razlogov:

Ko so ZDA bile edina posestnica atomske bombe, je v slučaju krize v diplomatskih odnosih med ZDA in ZSSR obstajala možnost vojne samo v Evropi. Ozemlje ZDA je bilo skoro povsem neranljivo za bombne napade sovražnika. Od takrat pa do danes se je v orožju izvršila prava revolucija, najprej z medcelinskimi raketami, zatem pa z razvojem raket z atomskim nabojem. Rezultat tega razvoja je ta, da morejo sedaj sovjetske atomske rakete zgrmjeti na sleherno ameriško mesto, ameriške pa razdejati sleherno sovjetsko. Z drugimi besedami, vojaška znanost je dosegla točko, s katere ni vrnitve.

Nihče ne ve, kako eliminirati rakete, kakor tudi ne, kako uničiti obstoječe zaloge atomskega orožja. Ko je pred leti Moskvi uspelo izpolniti njene rakete, se je v vrhovnih vojaških stebih ZDA in ZSSR pojavil nov strateški problem. Sovjeti najbrž niso nikdar dvomili, da bodo ZDA hitro in učinkovito odgovorile na grožnjo vojne v Evropi takrat, ko so se edine imele atomske bombe. Toda dvomi so se pojavili, tako v ZSSR kakor med člani sami NATO, če bodo ZDA sedaj, ko niso več edina sila z atomsko bombo, izvedle ukrepe, ki bi neizogibno pomenili tudi uničenje njenih mest. Ti dvomi prav gotovo bledijo po glavi tudi Hruščevu. On dobro ve, da bo ZSSR ob izbruhu atomske vojne trpela prav toliko, kolikor bodo trpele ZDA, četudi bi Moskva napadla prva, brez predhodnega opozorila. Zato morda Hruščev v svoji zunanji politiki meni, da je nevarnost atomske vojne praktično izginila.

Ker atomska vojna, tako morda misli Hruščev, torej ni možna, ZSSR pa je v običajnem orožju in v močstvu močnejša od ZDA, zato je mogoče pričakovati novih sovjetskih posegov na Bližnjem, Srednjem in Daljnem vzhodu. V zahodnih stebih stoji tako pred vprašanjem, kakšno vojno je ZSSR pripravljena voditi. Mnenja so močno deljena. V razgovoru o korejski vojni sta n. pr. bila ameriški general Bradley, takratni šef ameriškega štaba in nemški general Guderian, mnenja, da je korejska kampanja predstavljala vojno, na napačnem koncu sveta, ob nepravem času in proti napačnemu sovražniku. Nekateri od njenih vojaških tovarišev pa so bili popolnoma nasprotnega mnenja. Toda v času korejske vojne so bile ZDA še edina posestnica atomske bombe, s čimer je bila zagotovljena omejitev konflikta. Danes ni več tako in če je korejska vojna kaj dokazala, je dokazala to, da je v atomski dobi možna neomejena vojna. Z drugimi besedami: Zahod bo moral uravnovestiti moč svojega navađenega orožja s sovražnikovim zaradi obstoječega atomskega ravnotežja med obema.

Kremelj je, kakor kaže, ugotovil, da je prišel ugoden trenutek za močan pritisk proti zahodnjakom v Berlinu. Toda moremo trditi, da je Moskva slabo informirana, če meni, da bo z novo berlinsko krizo žela večji uspeh kakor jih je v prejšnjih. Vsekakor Hruščev in njegovi napačno presojajo splošen položaj v ZDA in v zaveznikih državah, ko so napotili sovjetskega veleposlanika v Washingtonu, da je, kakor je znano, pred nekaj dnevi smešno izjavil, da se ameriški narod ne bo boril za Berlin. „ko bo prišel čas za akcijo“. Če je treba to izjavo smatrati za resnično mnenje Kremlja, potem je položaj zelo resen.

V sedanji krizi je treba jemati v poštev tudi položaj Hruščeva samega. Prav zato, ker si je v ZSSR pridobil vso oblast in velik osebni prestiž, si ne more privoščiti, da bi doživel poraz od ZDA in njenih zaveznikov. Tej hipotezi sledi takej naslednja: stojimo

Spopad med Francijo in Tunisom

Tunis in Francija se nahajata v vojnem stanju zaradi francoskega pomorskega oporišča na sredozemski obali Bizerte. Med obema državama so se pogajanja za odhod francoskih odredov iz Bizerte že dolge mesece zavlačevala, zlasti ker se De Gaulle ni mogel zaradi resnega mednarodnega položaja odločiti, da bi zapustil tako važno postojanko v Sredozemskem morju. Predsednik Tunizije Burgiba ni kazal velike sovravnosti proti Franciji ter se je na splošno v svoji zunanji politiki nagibal na Zahod, tako da so zavezniki smatrali Burgibo za svojega pristaša, čeprav so alžirski uporniki dobivali zatočišče in zaščito v Tuniziji.

Zato je bilo presenečenje tem večje, ko so prejšnji terek padli prvi strelji iz tunizijskih topov na francosko oporišče v Bizerti. Burgiba je istočasno prekinil odnose s Francijo. Francija je na napad odgovorila tako, da je z letali poslala v Bizerto padalce, z morja pa

oporišče zaprla z bojnimi ladjami. Z okrepljeno posadko je na to izvedla protinapad in zavzela Bizerto samo.

Ker se Burgiba ni mogel zoperstavljati nadmočnim francoskim silam, je pozval na pomoč katere koli tuje prostovoljce. S pozivom je odprl vrata tudi komunistom. Istočasno je Varnostni svet OZN pozval obe strani, naj prenehata z ognjem, kar sta tudi storili. Tajnik OZN Hammarskjöld pa je v ponedeljek odletel v Tunizijo.

Arabske države so obsodile francoski napad na Bizerto, zahodnjaki pa pozivajo Burgibo in Francijo, naj čim hitreje in na miren način uredita vprašanje Bizerte. Na Zahodu ugotavljajo, da bo Francija morala slej ko prej zapustiti Bizerto. Burgibi je odločno ponudil svojo pomoč egipčanski predsednik Nasser, kar je izzvalo med Arabci veliko presenečenje, ker sta bila Burgiba in Nasser doslej velika tekmeča za vodstvo arabskega sveta.

Jekleni obroč okoli Berlina

Zahodnonemško obrambno ministrstvo je pretekli terek objavilo, da so sovjetske in vzhodnonemške oborožene sile sklenile okoli Berlina jekleni obroč s 67.500 vojakov, 1205 tankov in 292 oklopnimi avtomobili v razdalji 50 km od mestnega središča. Nekatera oporišča, na katerih so postavljene sovjetske rakete, so že dograjena. Popravili in opremili so tudi nekatere postojanke, ki so še ostale od nacistov. V Vzhodnem Berlinu pa se nahajajo tri sovjetske divizije, oborožene s topovi in drugim težkim orožjem, kakor so ga sovjeti uporabljali okoli Moskve v drugi svetovni vojni.

ZDA, Anglija in Francija so pretekli teden odgovorile Hruščevu na njegov memorandum, ki ga je bil izročil Kennedyju na dunajski konferenci. Kennedy opozarja Hruščeva na nevarnost vojne, če bo poskušal izsiliti umik zaveznikov iz Berlina. Njegovi nastopi grozijo „življenju milijonov ljudi na zemeljski obli“. Kennedy zavrača predloge o tkzv. svobodnem, razoroženem Berlinu in ponovno zahteva, da se morajo v obeh Nemčijah izvesti svobodne volitve.

Anglija je v svojem odgovoru prav tako opozorila Hruščeva na „nepredvidene posledice“ njegovega izsiljevanja, Francija pa poudarja, da ima „Berlin“

DRUGI AMERIŠKI ASTRONAVT V VESOLJU

Z raketnega oporišča Cape Canaveral je po trikratni prestavitvi poskusa pretekli petek odletel z raketo v vse-mirske višine drugi ameriški astronaut Virgil I. Grissom. Kakor prvi polet Sheparda, tako se je tudi ta polet Grissoma popolnoma posrečil, le da niso mogli rešiti iz Atlantika kapsule, v kateri je Grissom potoval, ker se je potopila. Grissom se je moral boriti s kapsulo in morskimi valovi, da se je obdržal na površju gladine, dokler ga niso s helikopterjem potegnili kvišku.

pred nevarnostjo vojne, če bo Hruščev gibal berlinsko krizo do viška. In niso osamljeni tisti, ki trdijo nadalje: če je Hruščev prepričan, da se vojna za Berlin ne bo izcimila v atomski spopad, potem se bo gotovo spustil v pustolovščino izгона zaveznikov iz Berlina.

Toda Hruščev ni edini, čigar prestiž je v tej krizi na kocki. Tudi Kennedyju bi bilo težko, da, skoro nemogoče, odstopiti od svoje sedanje linije, ne da bi pri tem trpeli na prestižu ZDA in njeni zavezniki, z vsem, kar je s tem v zvezi s tkzv. nevtralcami in državami Latinske Amerike.

Vojna za Berlin bi izpostavila svet nevarnosti, da bi se vojskovanje z navadnim orožjem snremenilo v atomsko, četudi bi se v začetku razvijalo po doslej preizkušeni strategiji in taktiki.

V tej berlinski krizi je v moralnem oziru ZSSR že poražena in to Hruščev dobro ve. Svobodne volitve v obeh Nemčijah bi namreč pomenile poraz komunizma. Zato je Hruščev trdno odločen, da jih ne dovoli. In to dejstvo ga po mnenju opozovalcev lahko prisili, da prekorači Rubicon in s tem tvega vse, ali pa zopet napravi začasno strateški premik in odvrne od njega pozornost z novim, nenadnim napadom kje drugje.

poseben status“, ki ga ZSSR sama brez pristanka ostalih zaveznikov ne more spremeniti.

Medtem so ZDA, Anglija, Francija, Zahodna Nemčija in druge zaveznice države nadaljevale s pripravami za odpor proti nadaljnjim sovjetskimi izzivanjem in vojaškim grožnjam. Kennedy je imel nove tajne konference z vojaškimi strokovnjaki. ZDA bodo še povečale svojo letalsko silo, zlasti ko so ugotovile, da so tudi sovjeti, kakor so pokazali na nedavni paradi v Moskvi, prenesli del svoje zračne obrambe od napadalnosti od raket na letalstvo. Za terek je napovedal objavo sklepov svoje vlade o vojaški pripravljenosti ZDA in o morebitni proglasitvi pripravnega stanja države. Obrambo civilnega prebivalstva je že poveril Pentagonu, prav tako pa pozval na pospešeno graditev zaklonišč.

Medtem so iz ZDA odšli na konferenco s poveljnikom NATO v Parizu, generalom Norstodom, ameriški obrambni minister McNamara, vrhovni ameriški poveljnik general Lemnitzer in drugi visoki ameriški častniki. Obiskali bodo tudi London, kjer bodo imeli konferenco z britanskim vrhovnim poveljstvom.

Zunanji ministri ZDA, Anglije in Francije pa se bodo sestali v Parizu 5. in 6. avgusta ter bodo razpravljali o berlinskem in nemškem vprašanju. Konferenca se bo udeležil tudi zahodnonemški zunanji minister von Brentano. De Gaulle, Adenauer ter predsedniki Italije, Nizozemske, Belgije in Luksemburga pa so sklenili, da bodo imeli v oktobru „malo vrhunsko konferenco“ v Rimu.

Medtem se iz Vzhodnega Berlina nadaljuje beg v Zahodni Berlin, kljub nootnem ukrenom komunističnih oblasti. Prav tako so protestantski verniki tvegali pretaci, ko so se preteklo sredo zbrali v Vzhodnem Berlinu na celodnevna zborovanja in obiskovanje cerkva. Na tisoče ljudi je prihajalo in odhajalo skozi brandenburška vrata, simbol nemške predvojnne moči in po vojne razdeljenosti, mimo komunističnih policijskih straž. Komunisti so preprečevali vsako zborovanje in dovolili samo cerkvena opravila.

EICHMANOV PROCES

Eichmannov proces traja v Jeruzalemu že 15 tednov. Začel se je 11. aprila. V sodni dvorani se je medtem zvrstilo 112 prič, predloženih pa je bilo 1500 dokumentov. Za sodni postopek je bilo napisanih 900.000 besed v hebrejščini, ki je uradni jezik na procesu.

Eichmann je doslej preživel 22 dni na zatožni kloni pred sodniki, zaprt v kletko z neprobojnim steklom. Enajst dni pa je zasliševal njegov zahtoven nemški branilec dr. Robert Servatius, 10 dni pa izraelski tožilec Gideon Hausner.

Proces je obiskalo ok. 60.000 ljudi, okoli 75.000 pa jih je prisostvovalo doslej procesu v sosednji dvorani, kjer so dogajanja dajali na televiziji. V začetku procesa je bilo v sodni dvorani okoli 600 česnikarjev, število pa je polagoma padlo ter se zadnja dva meseca udeležuje procesa le ok. 50 tujih in izraelskih česnikarjev.

Kako dolgo se...

Komunisti so v ofenzivi, zahodnjaki v defenzivi. Tako je šlo vsa leta po drugi svetovni vojni, tako se godi danes. Tako je bilo pod Trumanovim predsedništvom, tako pod Eisenhowerjem in tako je danes pod Kennedyjem.

Pojavlja se vprašanje: Kdaj bo Zahod prevzel iniciativo in prisilil komuniste z ofenzivo ter jim ustvarjal krize?

Začelo se je z Grčijo, sledila ji je Turčija, tej Indokina, nato češkoslovaška, zatem berlinska blokada, nato Koreja, nato Formoza, tej znova Berlin, nato Kuba in nemiri po latinski Ameriki in sedaj zopet Berlin.

V vseh teh slučajih so komunisti godili, Zahod pa je plesal po njihovem napetu. Zahod še ni povzročil nobene krize Sovjetom ali rdeči Kitajski. Doslej je bilo vedno obratno.

1. Takoj po drugi svetovni vojni je ZSSR povzročila državljansko vojno v Grčiji in pomagala tamkajšnjim komunistom. Pritisnila je tudi na Turčijo, da je dobila od nje koncesije in oporišča v dardanelski črini.

Truman je reagiral s svojim planom o pomoči Grčiji in Turčiji, ki je bil na srečo uspešen ter je enkrat za vselej odpravil ameriški izolacionizem ter pognal ZDA do vratu globoko v evropske probleme.

2. Indokina je začela razpadati leta 1946, čeprav se tega Zahod takrat ni zavedal. Indokitski komunisti so s prevaro o borbi proti Franciji začeli državljansko vojno, ki je trajala osem let. Francija se je borila neodločno, ni pa hotela zapustiti dežele. Končno so ji priskočile na pomoč ZDA, toda prepozno.

Komunisti so dobili polovico Indokine. Rezultat: ZDA so skovale SEATO, da bi zaščitile ostalo področje pred rdečimi.

3. Leta 1947, ko so zavladali komunisti v Bolgariji, Romuniji, na Poljskem in Madžarskem, ko so bili komunisti druga najmočnejša politična stranka v Franciji, ko so komunisti uprizorili izgrede po Italiji, ko je bila vsa Zahodna Evropa v nevarnosti gospodarskega poloma, so se ZDA pojavile z Marshallovim planom.

Ta gospodarska pomoč je rešila Zahodno Evropo. ZDA so se izučile in nadaljevale s pomočjo, ki so jo polagoma preusmerjale proti manj razvitim deželam.

4. Zahod je doživel močan udarec, ko so leta 1948 komunisti pograbil č.

koslovaško in ko je Stalin poskušal pograbit Berlin z blokado. ZDA niso mogle pomagati češkoslovaški, rešile pa so Berlin z zračnim mostom.

V istem letu je ameriški kongres odobril vojaško povezavo ZDA z Zahodno Evropo. Nastal je NATO. Tozadnja pogodba je bila ratificirana 4. aprila 1949.

5. Na Daljnem vzhodu je komunistem leta 1949 zavzel celinsko Kitajsko, pognal Čangkajska na 150 km oddaljeno Formozo. Truman je ukazal umik, objavil, da mora Čangkajšek poskrbeti sam zase in da ga ne bo ščitil.

Toda leta 1950 so komunisti znova napadli. Začeli so korejsko vojno. Vmešala se je rdeča Kitajska. ZDA so reagirale in vstopile v vojno ter se odločile braniti Formozo.

6. Jeseni 1958 je Hruščev nadaljeval tam, kjer je končal Stalin, znova zagrožil Berlinu, leta 1959 povečal napetost in določil Zahodu šestmesečni rok za odhod iz Berlina. Zahod ni vedel, ali naj se za Berlin bori ali ne. Negotovost je prekinil Eisenhower, ko je povabil Hruščeva v ZDA, kakor je ta preložil rok, toda ga ni opustil.

7. V teh letih, 1958 in 1959, so ZDA ugotovile, da potrebujejo tudi latinsko Ameriko, kakor latinska Amerika potrebuje njih.

Leta 1958 je podpredsednik Nixon doživel točo kamenja in psokv v latinski Ameriki. Prve dni leta 1959 je Fidel Castro, čigar komunističnih idej ZDA niso sprejele, prevzel oblast na Kubi in začel svojo protiameriško kampanjo.

Ko so ZDA končno ugotovile, kako globoko je nezadovoljstvo in kako velika je komunistična nevarnost za njene latinske sosesde, so se odločile za obširen program gospodarske pomoči južni Ameriki.

8. Zaradi splošne komunistične napadalnosti po vseh delih sveta so se ZDA od leta 1949 naprej, ko so podpisale obrambno pogodbo z Zahodno Evropo, povezale s podobnimi pogodbami še z drugimi deli svobodnega sveta v upanju, da bodo tako mogle zaustaviti komunistično poplavo.

9. Toda sedaj Hruščev znova grozi Berlinu in ponavlja svoj šestmesečni rok za umik zahodnih sil iz bivše nemške prestolnice. Zahod je zopet vznemirjen, negotov samega sebe, ne vedo, kako naj reagira, kaj naj stori in kako daleč naj se spusti.

Kako dolgo bo Zahod še plesal po komunističnem napetu?

IZ TEDNA V TEDEN

Čilsko zunanje ministrstvo je objavilo, da se bosta čilski predsednik Jorge Alessandri in argentinski dr. Frondizi sestala blizu meje obeh držav še pred 18. septembrom. Po tem sestanku bo prišel v Čile na obisk brazilski predsednik dr. Quadros.

V uruguayskem mestu Punta del Este se bo 5. avgusta začela gospodarska konferenca ameriških držav. Prvotno se je mislil te konference osebno udeležiti tudi predsednik ZDA Kennedy. Ker je pa zadržan, bo ameriško deleracijo vodil držav. tajnik za gospodarstvo Douglas Dillon. Predsednik Kennedy je izjavil, da smatra to konferenco za najvažnejšo, odkar je na vladi. Njen namen je, da postavi trdne in solidne osnove za gospodarski in socialni dvig držav Latinske Amerike ter s tem onemogoči nadaljnjo prevratno akcijo komunistom.

Zaradi ublažitve napetosti med Mehiko in Guatelamo zaradi razmejitvenih sporov sta se te dni sestala mehiški predsednik Adolf López Mateos in guatemalski predsednik Miguel Ydigoras Fuentes.

Na Kubi ima 20.000 Kubancev dovoljenje za izselitev v Severno Ameriko. Letalska družba Pan American Airways vzdržuje promet s Havano dvakrat na dan. Da bi čimprej prepeljala ljudi, ki imajo dovoljenje za potovanje v ZDA, je hotela dnevno napraviti 10 poletov s svojimi letali iz Havane v ZDA. Kubanski prometni minister pa tega ni dovolil.

Castrovi miličniki so v pripravi proslave nove obletnice začetka kubanske revolucije, ki je bila 26. t. m., zaprli

na deset in deset tisoče ljudi, ki jih imajo sedanji kubanski oblastniki za nezanesljive. Samo v Havani so zaprli nad 20.000 ljudi.

Poznavalci odnosov med Moskvo in Pekingom zatrjujejo, da prihaja med dvema komunističnima velikanoma do velikih nesoglasij tudi na Kubi, kjer da se kubanski komunisti bolj navdušujejo za Mao Če Tungove načrte za izvedbo komunistične revolucije v svetu, kakor pa za smernice, ki jih za doseg tega cilja postavlja Hruščev.

V Parizu se bodo sestali v začetku prihodnjega meseca zunanji ministri ZDA, Francije in Anglije. Razgovore o svetovnem položaju, zlasti glede Berlina bodo imeli od 5. do 8. avgusta. S konference bodo povabili na razgovor tudi nemškega zunanjega ministra von Brentana.

V Bonnu so se sestali predsedniki vlad tistih evropskih držav, ki sestavljajo tkzv. Skupni evropski trg. Razgovori med šefi teh držav so bili koristni, kariti udeleženci sestanka so naglašali, da je bil napravljen odločen in velik korak naprej, da bo čimprej prišlo tudi do politične skupnosti teh evropskih držav, s čimer se bo še bolj približal končni cilj: Združene države Evrone.

Biv. angleški zun. minister in predsednik vlade Anthony Eden je postal lord in se je znova vrnil v politično življenje.

„Rdeča zvezda“, glasilo sovjetske vojske, protestira proti temu, da ZDA pošiljajo v vesolje tkzv. vohunske satelite, ki morejo fotografirati važne vojaške naprave in jih dostavljati ameriški vojski.

Srebrna masa g. Vinka Zaletela

Slovenci na južni polobli smo doživeli prijetno presenečenje. Te dni je k nam prišel iz Avstrije na obisk g. župnik Vinko Zaletel. Že samo to, da je prišel obiskat nas, begunce, in nam bo prikazal življenje in bitje Slovencev na Koroškem, pa tudi Primorcu in vseh Slovencev, raztresenih po širnem svetu, je dogodek omembe vreden. Toda g. Vinko nam je pripravil še večje presenečenje, čeprav nehoti in prisiljen: Med nami Slovenci v Argentini je praznoval srebrno mašo.

Gospod Vinko Zaletel se je rodil v ugledni Zaletelovi družini v št. Vidu nad Ljubljano 20. julija 1912. Ljudsko šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa v škofskih zavodih. Po maturi je vstopil v ljubljansko semenišče. Študije na bogoslovni fakulteti je končal leta 1936. Škof dr. Gregorij Rožman ga je posvetil pred 25 leti, 5. julija 1936. Po posvečenju je pet let, vse do nemškega napada leta 1941, pasel duše v Trzinu na Gorenjskem, nato pa pribežal v Ljubljano, kjer je preživel vsa vojna leta. Maja 1. 1945 se je umaknil z mnogimi Slovenci na Koroško.

Že doma se je pred vojno ves posvetil mladini; tudi med vojno je ni zapustil, čeprav sta okupacija in pričetek komunistične revolucije onemogočili redno delo na kulturno-prosvetnem polju.

Široko polje pa se mu je odprlo po prihodu na Koroško. Takoj je posvetil vse moči dušnopastirskemu delu in je pomagal na farah širom Koroške: bil je v škofljanu, v Šmihelu, v št. Jakobu in Celovcu. Potem je odšel v Severno Ameriko, a je ostal samo pol leta. Koroška ga je klicala nazaj. Nekaj časa je bil v Šminklavžu na Dravi, nato pa je prišel v Vogrče pri Pilberku.

Poleg dela na fari v Vogrčah je gospod Vinko — pod tem imenom ga poznajo po vsej Koroški — tudi pri Slovenskem dušnopastirskem uradu v Celovcu, pri Krščansko kulturni zvezi in pri Katoliški prosveti. Koliko predavanj s skriptičnimi slikami, koliko režij najrazličnejših iger je gospod Vinko pripravil na Koroškem skorajda ni mogoče prešteti — brez števila jih je. Pa ne samo na Koroškem, tudi med Slovenci na Primorskem je znan. Rad potuje in obiskuje Slovence po vsem svetu in potem prikazuje Slovencev na Koroškem delo in življenje teh Slovencev — izseljencev in beguncev, ki se ehranjajo Slovenci.

Gospod Vinko Zaletel je daroval srebrno mašo v cerkvi sv. Rite v Boulogne sur mer, kjer župnikuje g. Albin Avguštin, ki je tudi pripravil srebrnomasniško slavo. Gospod Vinko se je hotel tem zunanji slovesnostim izogniti. Pa že večkrat ni imel sreče. Novo mašo je namreč hotel na tistem opravičiti na Šmarjni gori, pa je rajni šentviški dekan Zabret je dosegel svoje: nova maša je bila v št. Vidu v farni cerkvi. Za srebrnomasniški jubilej pa se je hotel iz Vogrč umakniti kar v Argentino. Toda Vogrčani tudi niso kar tako; nekje so le zvedeli o številki in so mu pred odhodom v Argentino le pripravili slavo.

Že kmalu po deseti uri so pričeli prihajati Slovenci od vseh strani, čeprav je bil začetek slovesnosti ob 11. Notranjost cerkve je bila okrašena z veneci s slovenskimi, argentinskimi in papeškimi zastavicami, ob glavnem oltarju pa še velika slovenska in argen-

tinska zastava. Ko se je pripeljal srebrnomasnik, so znanci seveda takoj izrabili trenutke še za kratek pomenek.

Ob 11 je srebrnomasnik ob asistenci g. svetnika Košmerlja, p. Cirila Petelina in g. Avgušтина prišel v cerkev, ki je bila polna domačinov in Slovencev. S kora so se pevc, ki so se zbrali prav za to slovesnost, oglasili s pozdravno pesmijo „Srebrnomasnik bodi“ pozdravljen, nakar je stopil na prižnico slavnostni govornik g. direktor Anton Orehar. V govoru je ustregel srebrnomasnikovi želji, naj o njem čim manj govori. V kratkih besedah je omenil delovanje g. Zaletela v 25 letih, nato pa se je ustavil ob pomenu takih obletnic

za vernike. Vsak duhovnik je posrednik med Bogom in ljudmi, zato morajo verniki prositi Boga za duhovniške poklice, kajti duhovniški poklici v teh časih ginejo. Kakšne posledice utegne imeti pomanjkanje poklicev, pa si težko predstavljamo.

Med mašo, ki jo je daroval srebrnomasnik, so pevc peli Gollerjevo latinsko mašo, vmes pa še dve slovenski pesmi: Ave Marija in evharistično „Gledam jo“. Petje priznanih pevcev pod vodstvom prof. Geržiniča je bilo res odlično po splošnem mnenju vseh navzočih in posebnem priznanju gospoda srebrnomasnika, ki je dejal, da že dolgo ni slišal takega petja.

Slovesnost v cerkvi se je zaključila s svečanostjo „Tebe Boga hvalimo“, nakar je srebrnomasnik odšel v spredu iz cerkve, ob akordih pozdravne pesmi. Pred vrati ga je pozdravila skupina fantov in deklet v narodnih nošah in mu izročila slovenski narodni šopek iz 25 nageljev. Pozdravno pesem, ki jo je sestavil g. župnik Mali, sta povedala Gregor Batagelj in Katica Lipušček.

Slavnostno kosilo je bilo v župnijski dvorani, ki je bila primerne okrašena. Priprava kosila je bila v skrbnih rokah gospodičen Marije in Francke Petelin ter Olge Milavčeve. Med kosilom seveda tudi ni manjkalo primernih besed, ki so v navadi ob takih prilikah. Prvi je spregovoril g. svetnik Košmerlj, ki je v prijetni besedi navezal nekaj spominov na gospoda srebrnomasnika in na njegovo družino. Prav tako je gostitelj g. župnik Albin Avguštin pozdravil g. Zaletela kot prijatelja in sorodnika, v imenu trnovskih faranov pa je spregovoril nekaj besed g. Batagelj. Vsem se je za čestitke zahvalil g. srebrnomasnik, ki je dejal, da osebno nima rad takih slovesnosti, a je vendar ve-

sel, da se ob tej priliki more srečati in pogovoriti s Slovenci izseljenici, begunci. Kajti čeprav je tako blizu doma, je tudi on begunec. V osebnih spominih se je spomnil tudi svoje matere, plemenite žene, ki je bila res duhovniška mati: njegovo delo in uspehi so v veliki meri sad njene molitve in zgleda. Kakšno pa je njegovo delovanje med koroškimi Slovenci pa bo mogoče itak vsakdo spoznati na predavanjih, ki jih bo imel med Slovenci v Argentini.

Po kosilu se je slavlje razvilo v prijeten pomenek med srebrnomasnikom in navzočimi gosti.

BRALI SMO

V Svobodni Sloveniji smo že poročali, da so komunisti doma povsem zamenjali oskrbovanje Navje, kjer so pokopani slovenski zaslužni možje. Tudi dr. Korošec je imel tam svoje zadnje zemsko počivališče, dokler komunisti niso oskrbnili tudi njegovega groba. Nad opustitvijo slehernega oskrbovanja slovenskega Panteona se zgraža vsa tista slovenska javnost, ki čuti še malo pietete v srcu do umrlih slovenskih zaslužnih mož.

Da je temu tako, priča javna obtožba, ki jo je pod gornjim naslovom objavil v ljubljanskem Delu pisatelj Franče Bevk. V njej ugotavlja tole:

„Že dolgo se slišijo glasovi, v kakšnem stanju je Navje, kjer leže telesni ostanki naših velikih mož v preteklosti. Tudi to vem, da je bil že storjen nekateri korak, napisana in izrečena nekatera beseda, da se to stanje izboljša. Vedno znova trdijo glasovi, da je že vse tako, kot je bilo.“

Zadnje nedeljo sem na spredu posikal to čudo za Gospodarskim razstaviščem. Vhod iz Vilharjeve ulice je prav čeden, sicer pa ni niti potreben, ker je prostor ograjen le proti Gospodarskemu razstavišču, drugače pa je odprt kot zemlja nikogar. Ker gre tik mimo javna pot, ta ali oni iz kateregakoli razloga rajši zavije skozi Navje. To bi ne bilo nič hudega, če bi mimoideči ne puščali svojih sledov.

Prvo, kar mi je padlo v oči, so bili prevrtni spomeniki. Eni ležijo na hrbtu, a drugi na obrazu, da skrivajo napis. Morda se je kateri sam zvrnil, ko se je pod njim zmečala zemlja, a

GLOSA O NAVJU

drugi pričajo, da je nad njimi kdo preizkusil svojo moč. To še ni najhujše. Največja sramota je pokopališčna veža, ali kako bi že imenoval obokani prostor z grobovi in spomeniki. Tla so nasmetena z zdrobljenim ometom, ki pada od sten, s papirjem in kaj vem s čim še. Ob spomeniku Emila Korytky človeški iztrebki. In še na dveh ali treh krajih, le da so starejšega datuma. Po spomenikih so s kredo naččkane neke črne čare. Po stenah pa so — prav tako s kredo — neki napisi, ki jih ne morem ponoviti, ker jih ne prenese tisk. In še nekaj bi lahko omenil, a se mi upira, da bi to zapisal.

Če ne verjamete, prosim, pojdite in pogledajte! Ne dvomim, da bo to stanje naredilo na vas isti porazni vtis kot name. Podočeljske učiteljice, ki so otrokom govorile o naših velikih možeh, so zardevale od zadrege in sramu, ko so na šolskih izletih hotele pokazati tudi grobove teh mož. Prav bi bilo, če bi tudi mi vsaj malce zardevali.

Slišal sem, da nameravajo Navje oziroma grobove prenesti drugam. A kdaj se bo to zgodilo? Ta sramota le že predolgo traja. Dotlej, da se to zgodi, naj bi Navje ograjili, prevrtnene spomenike postavili na noge, očistili prostor in nastavili čuvaja, da bi mimoidoči ne opravliali na grobovih svojih velikih in malih telesnih potreb. Menda se v tem primeru ne bomo šele prerekali, kdo je odgovoren za tako stanje. Može, ki počiva na Navju, so v čast vsemu narodu, prav tako so njihovi grobovi v stanju, v kakršnem so, v sramoto nas vseh.“

EN DAN V ZAVODU

V Sloveniji je bila v prejšnjih časih navada, da so šole prirejale ob koncu šolskega leta svoje akademije, na katerih so dajale javnosti nekaj obračun o svojem delu. Prva slovenska gimnazija, Jegličevi škofski zavodi, so na primer vsako leto pripravili svojo prireditev: telovadno, pevsko, orkestralno in gledališko. Ljubljanska klasična gimnazija je navadno igrala klasike.

S to navado so začeli v Argentini slovenski šolski tečajji že pred časom: vsako leto priredijo ob zaključku pouka za ožji krog naselja, v katerem delajo, akademijo, ki je gotovo najprimernejši konec šolskega leta.

Škofov zavod v Adroguéju je do sedaj vsako leto proti koncu šolskih dni pripravil interno prireditev v zavodu samem za starše gojencev. Lani se je prvič predstavil v javnosti s svojo akademijo. Želja tistih, ki so se je udeležili, je bila, da bi se podobne akademije naših študentov ponavljale vsako leto. V tujini je razlog zanje še večji

kot doma: spet približuje slovenske vrednote, spet strnejo sedanjost s preteklostjo.

Čez dober teden bodo študentje iz zavoda s pomočjo tistih, ki so gimnazijo končali kot zavodari, spet pripravili svoje prireditev z naslovom „En dan v zavodu“. Skušali bodo v različnih oblikah prikazati, kako teče življenje za zavodskim zidom: molitev in petje, telovadba in glasba, igra in kos teatra, recitacija in delo. Posamezne točke bodo zvezane s skriptičnimi slikami, ki bodo razlagale dnevni red in pokazale tisto, česar ne morejo pokazati živi prizori. Podana bo slika zavodskega življenja, vrednote, s katerimi prihajajo v stik naši študentje v zavodu, duh, ki vlada med njimi.

Med točkami je gotovo posebej zanimiva „Kozlovska sodba v Višnji gorici“, Jurčičeva črtica, dramatisirana, mogoče sedaj prvič, in podana v teatrski obliki. Prikazala bo v hudomušni obliki kos slovenske preteklosti. Kot Jurčičeva stvar spada v našo klasiko.

ARGENTINA

Argentina bo za obrambo demokracije in ohranitev demokratskega ter republikanskega sistema v kratkem došla poseben zakon. Zadevni zakonski osnutek je že poslala v nujno postopanje in odobritev drž. kongresu. Vsebuje določila, po katerih so označene za protizakonite organizacije in ustanove, ki poskušajo sedaj, ali bi hotele uvesti v bodočnosti avtoritativni režim, pa naj bo to s podpiranjem komunizma, ali kakršnega koli drugega avtoritativnega sistema, ki bi imel v načrtu razbitje republikanske oblike vladavine, demokratskih načel ter individualnih pravic, ki jih državljanom zagotavlja sedaj veljavna ustava. Delovanje vsem takim organizacijam, strankam in drugim ustanovam bo v Argentini prepovedano. Kdor bi zanje deloval ali širil propagando javno ali tajno, bodisi da je njihov član, ali pa tudi ne, bo kaznovan z zaporom od enega meseca do 3 let. Če bo to argentinski državljan po rojstvu, bo izgubil z obsodbo tudi za trikratno dobo, na katero je bil obsojen, državljanstvo pravice: se pravi, nima volilne pravice in tudi ne more biti voljen, nima pravice do nobene javne službe, ne do poučevanja v javnih in privatnih šolah. Če je pa Argentinec pridobil državljanstvo, bo državljanstvo izgubil ter ga bodo po prestani kazni izgnali iz države. Inozemec, ki živi v Argentini, pa bi ga zalotili pri delu, ki jih gornji zakon prepoveduje, po bo zaporni kazni moral zapustiti državo. Zakon tudi določa, da bodo uradniki, ki so v državni službi, če jih bodo zalotili pri delu za rušenje demokratskega sistema v državi, poleg zaporne kazni izgubili tudi službo. Tudi so v zakonu določila, da v Argentino ne bo mogel priti nihče, ki je, ali je bil v zadnjih petih letih član bodisi komunistične stranke, ali kake druge politične skupine z avtoritarno tendenco. To določilo ne velja za konzularne in diplomatske osebe držav s komunističnim sistemom.

Ameriški veleposlanik v Argentini Rubbottom je obiskal predsednika republike dr. Frondizija ter mu izročil osebno sporočilo ameriškega predsednika Kennedyja, da ne bo mogel priti na prihodnjo gospodarsko konferenco ameriških držav v Uruguayu. Izraža pa željo, da bi se čimprej sestel s predsednikom dr. Frondizijem ter da bi z njim izmenjal misli o vseh aktualnih problemih ameriških držav ter o položaju v svetu. Ta sestanek naj bi bil v septembru ali pa oktobru. Predsednik dr. Frondizij je vabilo sprejel, vendar datum obiska še ni določen.

Argentino je 19. julija zadela doslej največja letalska nesreča. Blizu mesta Azul je prišlo v velikem potniškem letalu DC-6, ki je vzdrževalo osebni promet med Buenos Airesom in Comodoro Rivadavio, do eksplozije, ki je letalo razpovala. Pod ruševinami letala ter v požaru je izgubilo življenje 67 ljudi, t. j. vsi člani posadke in potniki. V Argentini so bile doslej večje letalske nesreče naslednje: 9. XII. 1957 v Bolívarju 61 mrtvih, 17. I. 1959 Mar del Plata 50 mrtvih, 16. V. 1959 Mar del Plata 10, 7. septembra 1960 Salto (Uruguay) 61, 12. XII. 1960 San Andrés de Giles 31 in 1. VII. 1961 v Bs. Airesu 23 mrtvih.

V Argentini je splošna stavka, ki jo je za 18. t. m. proglasila CGT — Glavna delavska konfederacija, ki jo imajo v rokah biv. peronisti, povzročila ogromno škodo narodnemu gospodarstvu, delavstvu pa nobene koristi, ampak tudi škodo, ker ne bo dobilo plače za ta dan. Samo državne železnice so v Argentini ta dan izgubile nad 100 milijonov pesov dohodkov. Po tej stavki je v stavkovnem gibanju učno osebje, v provinci Córdoba je pa bila v stavki teden dni vsa policija.

V Bs. Airesu je bil zadnje dni prejšnjega tedna na obisku kolumbijski zunanji minister dr. Julio Cesar Turbay Ayala. Z zunanjim ministrom dr. Mugico je imel več razgovorov, sprejet je pa bil tudi pri predsedniku dr. Frondiziju. Ob zaključku njegovega obiska v Argentini je bilo objavljeno skupno poročilo zunanjih ministrov obeh držav. V njem oba zun. min. naglašata, da imata Argentina in Kolumbija enake poglede glede nujnosti reševanja političnih, gospodarskih in socialnih vprašanj v Lat. Ameriki. Obe državi sta brezpogojno za ohranitev sed. medameriškega sistema. Razvoj in blagostanje teh držav je treba iskati samo v svobodi, katero pa lahko zagotove samo demokratski režimi. Sta proti vmešavanju tujih sil v ameriške zadeve in proti poseganju kake ameriške države v notranje zadeve druge ameriške države.

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

SVET O MAKEDONIJI

Kadar govorimo o problemu narodov Jugoslavije, je treba vedno upoštevati tudi Makedonce, ki imajo v sedanji Jugoslaviji tudi svojo posebno „republiko“, Makedonsko vprašanje pa je močno zapleteno, kajti Makedonci ne živijo samo na področju Jugoslavije, ampak tudi v Bolgariji in Grčiji. Zato je treba poznati vsa njihova prizadevanja za ureditev makedonskega vprašanja. Obsežno delo o njem je napisala Elizabeta Barker in ga izdala pod naslovom „Macedonia: its place in Balkan power politics“. Glavne podatke iz te knjige je zbral Vekoslav Farkaš ter jih je pod gornjim naslovom objavil v pariški neodvisni časopisni reviji „Savremeničnik“.

XIX. stoletje

Iz njega povzemamo naslednje najvažnejše podatke: V 19. stoletju so Grki in Srbi dosegli delno osvoboditev od Turkov. Pa tudi pri Bolgarjih se je začela razvijati narodna zavest, pri čemer so igrali veliko vlogo nekateri Makedonci. Istočasno so se velesile začele vse bolj zanimati za Balkan, kjer si je

Rusija leta 1870 izbrala Bolgarijo za širjenje svojega vpliva v ta del sveta. Makedonsko vprašanje se je pojavilo leta 1870, ko je Rusija prisilila Turčijo, da je morala dopustiti ustanovitev posebne bolgarske pravoslavne cerkve, katere delokrog je segal tudi na dele turške province Makedonije. Ta korak je privedel Bolgarijo v spor s Srbijo in Grčijo. Vlade obeh držav so nasprotovale, da bi bolgarska pravoslavna cerkev širila verski, kulturni in narodni vpliv v Makedoniji. Tako se je začela borba treh držav za Makedonijo. Vodili so jo najprej duhovniki in učitelji, zatem oborožene skupine, nazadnje pa vojniki.

Nekateri pa menijo, da je začetek makedonskega vprašanja posledica Sanstefanskega miru iz leta 1878, ki ga je Rusija diktirala Turčiji po končani rusko-turški vojni. Ta mirovna pogodba je Bolgarijo močno razžirila. Bolgarija je med drugim dobila skoro vso slovensko Makedonijo, velik del grške Makedonije, del Albanije in izhod na Egejsko morje zahodno od Soluna. To

da velesile so istega leta prisilile Rusijo, da je morala znova vrniti Turčiji Makedonijo.

Druga sporna vprašanja so točna opredelitev področja Makedonije in narodni značaj Makedoncev. Makedonska država ni obstajala nikdar več od makedonskih kraljev v 4. stoletju pred Kr. Od tedaj naprej pa vse do 1912. leta je Makedonija pripadala po vrsti Rimskemu imperiju, Bizantinskemu imperiju, srednjeveškim bolgarskim in srbskim državam in Otomanskemu imperiju. Zato ni mogoče potegniti točne meje za Makedonijo. L. 1895 so Makedonski begunci v Sofiji ustanovili Vrhovni komitet z nalogo organiziranja borbe za osvoboditev Makedonije. Vrhovni komitet je osvobodilno borbo razumel tako, da je treba vso Makedonijo priključiti Bolgariji. Ta „komitet“ je postal kmalu tesno povezan z bolgarskim zunanjim ministrstvom in dvorom. Toda že naslednje leto je bila ustanovljena nova makedonska ustanova, ki je imela bolj predstavnikiški značaj: To je bila Notranja makedonska revolucionarna organizacija — VMRO. Vodila sta jo dva nacionalistično usmerjena Makedonca učitelja Damjan Grujev in Goce Delčev.

V VMRO sta od samega začetka obstajali dve skupini. Prva je bila za čim

tesnejši naslov na že omenjeni „Vrhovni komitet“ in preko njega na bolgarsko zunanje ministrstvo in bolgarski dvor odn. bolgarskega carja. To krilo je imelo propagiranje makedonske avtonomije in neodvisnosti samo za maso za dosego pravega cilja: bolgarsko aneksijo Makedonije. To krilo se je pozneje razvilo ideološko in skrajno nacionalistično desno krilo Notranje makedonske revolucionarne organizacije — VMRO in je postalo ne samo ogorčen nasprotnik komunistov, ampak tudi levega krila bolgarskega kmetijskega gibanja.

Druga struja v VMRO je hotela v resnici doseči avtonomijo ali neodvisnost za Makedonijo. Toda z ozirom na dejstvo, da je bila Bolgarija glavni vir za dobivanje orožja in denarja, je bila neodvisnost tega krila omejena. Pozneje se je ta skupina razvila v levo krilo Notranje makedonske revolucionarne organizacije. Tako so po prvi svetovni vojni številni člani tega krila postali „federalisti“ ter so propagirali avtonomno Makedonijo v okviru južnoslovenske federacije, nekateri pa so postali tudi komunisti. Ime VMRO je veljalo za desno krilo Notranje makedonske revolucionarne organizacije, ki se je zavzemala za priključitev Makedonije Bolgariji. (Nadaljevanje)

Novice iz Slovenije

Izvršni svet LRS je sprejel odlok o ustanovitvi stalne komisije za zunanjo trgovinsko dejavnost. Predseduje ji dr. sekretar za blagovni promet dr. Marjan Dermastja.

Predstavniki 6 dravskih elektraren so ustanovili iniciativni odbor za združitve teh elektraren v eno podjetje. Za predsednika je bil izvoljen Zvonko Javšev.

Jugoslovanska koncertna agencija je sklenila s koncertnimi direkcijami v Varšavi na Poljskem, v Vzhodni Nemčiji in Sovjetski zvezi pogodbo o izmenjavi umetniških gostovanj v letu 1961-62. Po pogodbi bo v navedenih državah gostovalo več umetnikov iz Slovenije, Hrvaške in Srbije. Od slovenskih umetnikov bodo gostovali: na Poljskem violinist Dejan Bravničar, v Vzhodni Nemčiji violinist Igor Ozim, v Sovjetski zvezi pa dirigent Samo Hubad, tenorist Rudolf Francel in pianistka Dubravka Tomšič.

Umrli so. V Ljubljani: Ivan Gregorič, žel. v p., Marija Ramovš, učiteljica v p., Slavko Turel, upok., Mojca Korže, dijakinja, Jože Dremelj, Justina Slonj-

šek, roj. Šparovec, Marija Uranič, Stan-ko Glažar, upok., s. Tarzicija — Fran-cka Ravnohrib, usmiljenka, Marija Žerovnik, roj. Trboče, Katarina Jernejčič, roj. Turk, Elizabeta Pelicon, Marija Ribič, roj. Pajk, Alojzij Brežič, Ivana Perat, Maruči, Černota, roj. Rebolj, Ana Rupert, roj. Černe upok., Ivan Tom-še, upok., Avrelia Šetina, roj. Kovač, Marijana Gabrovšek, zasebnica, Miro-slava Delanc in Marija Lambergar, upok. v Devici Mariji v Polju, Ivanka Keber, uslužb. Kmet. zadruga v Dev. Mariji v Polju, Julija Sever, roj. Kutl-jaro v Belskem, Jože Ambrožič, pos. in biv. trgovec v Ljubnem, Marija Linc, roj. Medved v št. Vidu, Antonija Lo-zar v Sneberju, Lojze Zupet, pošt. upok. v škočjanu, Marija Petelinšek v Dram-ljah pri Celju, Marija Torkar, roj. Ul-čar na Bledu, Franc Cestnik, mizar-ski mojster v Trbovljah, Franc Rus, ban-čni ravnatelj v p. v št. Vidu pri Luko-vici, Jože Uhan, pos. v Mokronogu, Katarina Gašpersič, roj. Jerala, vdova v Kropi, Peter Tesar, strojni ključavni-čar v Mali Slevici in Venceslav Hvala v Voljčah.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

DR. MIHA KREK

se bo v dneh od 27. do 31. julija mudil v Santiagu de Chile na svetovnem kongresu krščansko demokratičnih strank. Na povratku v Severno Ameriko bo potoval skozi Buenos Aires, kjer se bo ustavil za en dan ali dva, če ne bo kakih nepredvidenih ovir. Željam raznih organizacij in pesameznikov, da bi ostal v Buenos Airesu dalj časa, sedaj dr. Krek zaradi nujnih obveznosti, ki jih ima v ZDA, ne bo mogel ustreči. Če se bo v Buenos Airesu ustavil, in upamo, da se bo, bo v sredo, 2. avgusta t. l. od 6. ure dalje v Slovenski hiši na Ramón Falcónu, kjer ga bodo lahko pozdravili zastopniki organizacij in posamezniki.

Osebnosti

Iz domovine je dospela novica, da je na dan duhovniškega četrta, dne 6. m., umrla v Novem mestu ga. Jožefa Povše, roj. Kotnik. Po daljši in mučni bolezni jo je odpoklical k sebi On, katerega je v življenju tako ljubila. S. soprogom Leopoldom je podarila življenje deveterim otrokom. Vzajala jih je v resničen krščanskem duhu kot prava verna mati. Prosila je venomer Boga, da bi postal kdo od njih duhovnik, in tej njeni prošnji Bog ni odrekal, izvolil si je izmed njih dva. V letu 1943 je izgubila enega izmed sinov, ki je bil ubit v komunistični revoluciji, in najmlajšega sina Cvetka, bogoslovca 1. letnika ljubljanskega bogoslovja, so pa Angličji vrnili v letu 1945 v roke komunističnim tiranom, ki so ga ubili na zverinski način nekje na Gorenjskem, da je kot mučenec pripravil pri Bogu pot v nebesa svoji ljubi materi. Morala je prestat v teh zadnjih letih življenja veliko gorja od rdečih oblastnikov. V lanskem letu so ji zaprli sina duhovnika. Morala je gledati trpljenje svojih hčera. Kate-rim ni dano, da bi vzgajale mladino po krščanskih načelih, za katere so se

usposobile. Pred letom dni ji je pa Bog naklonil to milost, da se je srečala s svojim sinom duhovnikom, ki jo je popeljal v Rim, da je na grobovih mučencev prešla poseben blagoslov kot pomoč za zadnje trpljenje, ki ga ji je Bog odmeril, predno je vstopila v večnost.

Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 9. t. m. ob 4 popoldne iz pokopališne kapele v zadnji zemski dom. Pokopaval jo je mil. gospod prošt Lojze Štrukelj ob asistenci dvanajstih duhovnikov. V zadnje slovo ji je spregovoril pretresljive besede gospod kanonik Kres, zapeli so ji pa pevsji ljubljanske opere. Bilo je navzočih mnogo ljudi, ki so se šli poslov-ljati poslednjikrat od matere, ki je toliko ljubila Boga in svoj narod, da je zanje darovala vse, kar zmote daro-vati v tem življenju verna slovenska mati. Komunistični oblastniki so se pa njej oddaljili zadnjikrat s tem, da so prepovedali njej v slovo zvoniti s ka-piteljskimi zvonovi. Njej počiva v miru, vsem preostalim pa naše sožalje.

Družinska sreča. V družini Darka Sušteršiča in njegove žene ge. Elbe so dobili sina, ki je pri krstu dobil ime Janez Ernest. — V družini Radkote Ko-galca in njegove žene ge. Anice, roj. Lužovec, pa se je pretekli teden rodila hčerka. Srečnim staršem naše čestitke.

SAN MARTIN

Spominska proslava za pok. svetni-kom Karlom Škuljem ob tretji oblet-nici njegove smrti se je vršila prete-klo soboto v Slovenskem domu. Zbrala se je vsa šolska mladina z g. katehe-tom, učiteljsko in starši, prišli so odborniki sanmartinskih organizacij in gostje. Slavnost je začel predsednik Slovenskega doma g. Leopold Novak, ki je sporočil sklep odbora, da se bo odslej ta soba, v kateri se vrši spomin-ska svečanost, imenovala „soba svetni-

IGNACIJ FINK 70-LETNIK

To je postal dne 17. julija t. l. Toplo so se ga spominjali v družinskem krogu, pa tudi prijatelji in znanci nanj niso pozabili.

Jubilant je po rodu Dolenjec. Rodil se je 17. julija 1891 v žalni na Dolenj-skem. Po ljudski šoli je preživel še ne-kaj let doma, nato pa je vstopil v službo na davčnem uradu v Litiji, od-koder je bil prestavljen v Ljubljano k davčni upravi, nazadnje je pa služboval na Finančnem ravnateljstvu v Ljublja-ni, kjer se je tudi javno udeleževal. Bil je dolga leta odbornik v Zdrženju državnih uslužbencev, politično pa v Slovenski ljudski stranki, v kateri je bil član strankinega odbora za Poljanski okraj.

Med komunistično revolucijo je bil odločno na protikomunistični strani ter je povsod razkrinkaval komunistične la-ži in prevare. Zato so ga sedanji oblast-niki po letu 1945 tudi obsodili v od-sotnosti na 16 let prisilnega dela.

Po letu 1945 se je jubilant s svojo družino umaknil najprej na Koroško, nato pa v Italijo, kjer je preživel be-gunska leta. V Argentino je prišel leta 1948 in se s svojo družino naselil v Ciu-dađeli, kjer živi še danes. Do leta 1959 je bil zaposlen pri delu v tovarni, od tedaj naprej pa uživa pokojnino.

Jubilant je oče šestih otrok, od ka-terih tvorijo ga. Marija, por. Geržinič ter Neda in Marta znani pevski tercet sester Fink, skupno z bratom Božidar-jem pa kvartet Finkovih.

K njegovemu življenjskemu jubile-ju mu iskreno čestita tudi Svobodna Slovenija in mu želi še dolgo življenje v zdravju, sreči in zadovoljstvu.

„Škula“ za njim je imel spominski govor g. Rudolf Smersu, ki je poudaril pokojnikovo skrb za versko in narodno zavest svojih sanmartinskih faranov, kar je imelo za posledico, da je v San Martinu nastala enotna, delovna in krepka med seboj povezana slovenska skupina. Sledila je deklaracija, nato pa je vsa mladina pod vodstvom gđ. Katice Kovačeve zapela tri narodne pesmi. Posebno presenečenje za vse na-vzoče pa je bilo to, da so poslušali go-vor pok. svetnika, ki ga je imel na slavnosti svoje zlate maše pred več kot tremi leti in je bil tedaj govor posnet na magnetofonski trak. Po končanem govoru je g. Novak zaključil lepo uspe-lo spominsko slavo.

V nedeljo, 23. julija, se je vršila v sanmartinski cerkvi sv. maša zadušnica za pok. svetnika, nato pa je skupina rojakov odšla na sanmartinsko pokopa-lišče, kjer je g. Smolič opravil molitve za mrtve in imel kratek spominski go-vor. Sanmartinski pevski zbor pa je ob-čuteno zapel žalostinko.

Roditeljskega sestanka, ki je bil v nedeljo popoldne v Slovenskem domu, se je udeležilo lepo število staršev — zlasti mamic — iz sanmartinske okoli-ce. Sestanek je vodil g. Oberžan, refe-rat o naši mladini pa je imela učiteljica gđ. Katice Kovač. Po zanimivi in ko-ristni debati se je začel drugi del se-

IGNACIJ LAVRIČ 60-LETNIK

Dne 20. julija t. l. je v krogu svoje družine praznoval 60-letnico svojega rojstva Ignacij Lavrič, bivši moravski župan.

Ignacij Lavrič se je rodil na trdnem kmečkem domu v Moravčah, kjer je imel njegov oče trgovino, razen tega pa je še izvrševal usnjarsko obrt v Žu-žemberku. V ljudsko šolo je hodil v do-mačem kraju, nato pa obiskoval še tr-govsko šolo v Ljubljani. Po vrnitvi do-mov je bil zaposlen in trgovini svojega očeta, zatem se pa posvetil kmetijstvu v vasi Hrastrje pri Moravčah. Razen

tega se je bavil tudi še s trgovino z usnjenimi izdelki. Na domu v Hrastrju si je ustvaril srečno družinsko življenje z go. Angelo Svetlin. Zakonsko srečo je obema povečalo rojstvo peterih otrok, treh sinov in dveh hčera. Leta 1937 je vstopil tudi v javno življenje ter se je odzval prošnji pristašev Slovenske ljud-ske stranke, prevzel kandidature stran-ke za župana moravške občine. Pri vo-litvah je bil izvoljen ter je nato vodil občino z vso skrbnostjo. Med njegovim županovanjem sta značilni zlasti dve ve-liki javni deli: graditev velike ceste in nakup graščine, katero so preurejali za hiralnico.

Dragocena je bila tudi Lavričeva pomoč pri Vodni zadrugi in Mlekarski zadrugi. Prav tako je vneto podpiral delo katoliških prosvetnih društev in organizacij.

Med drugo svetovno vojno je kot odločno narodno zaveden in katoliško usmerjen mož nastopil proti komuni-stičnim zločinom. Zato so mu komuni-sti takoj začeli groziti. Pred njimi se je s svojo družino umaknil s svojega doma v Hrastrju v Domžale, kjer se je njegov najstarejši sin Ignac pridružil gorenjskim domobrancem. Tudi njegov drugi sin Ciril je bil med protikomuni-stičnimi borci.

Leta 1945 se je Lavrič s svojo dru-

stanka: predavanja o lepotah Sloveni-je ob krasnih skioptičnih slikah. Pre-davanje je imel g. Marjan Marolt.

Sestanek vseh članov Slovenskega doma v San Martinu bo v nedeljo, 30. julija, ob 10 v sobi svetnika Škulja v Slovenskem domu. Na dnevnem redu je poleg izčrpnega finančnega poročila tudi razgovor in sklepanje o podpor-nem skladu ter razgovor o bodočem delu. Vabljeni vsi člani zadruga.

Četrti prosvetni sestanek s skiopti-čnim predavanjem o koroških Sloven-

Vsak teden ena

MORILNA SLANICA

Simon Gregorič

Aj, davi krepilna je rosa
ožila vse polje mi malo;
vse v cvetu, pri biseru biser,
blestelo je vse, se smehljalo.

Oj nade, mladosti ti jutro,
srce te nikoli ne zabi!
Nazaj me, če moč je, v naročje
za hipek le eden povabi!

Večer je, ni sonca, ni nade;
na vrt moj, srce, pač gotovo
morilna mi slanica pade.

Kaj, pače? Saj davno je pala,
na vrtu srca pa vse nade
in cvetke mi vse je pobrala!

žino umaknil pred komunisti na Koroško. Begunska leta je preživel v Lienzu in Spittalu, kjer je sodeloval pri tabo-riščni upravi kot vodja ene stanovanj-skih barak. Po prihodu na Koroško je tudi njegovo družino zadel hud udarec. Angleži so mu vrnili dva sina: statelj-sega Ignaca in mlajšega Cirila. Sina Ignaca so komunisti ubili, Cirila pa kot mladoletnega izpustili in živi sedaj na očetovem domu.

Leta 1948 je Ignacij Lavrič s svojo ženo go. Angelo, sinom Alojzijem ter hčerka Marijo in Tincem emigriral v Argentino. Naselil se je v Ramos Mejia, kjer si je postavil tudi lep dom.

Tu je praznoval tudi svojo 60-let-nico. V zdravju in srečnem družinskem okolju.

Ignacij Lavrič se tudi v emigraciji, tako kot je delal vedno doma, udeležuje v slovenskem organiziranem emigra-cijskem javnem življenju. Politično de-luje še naprej v Slovenski ljudski stranki, kateri je pripadal vse svoje življenje in je njen zaupnik ter član načelstva stranke. Podpira tudi sloven-ski emigrantski tisk in slovenska knji-ga ima v njegovem domu vedno častno mesto. Njej posveča veliko ljubezen in sega prido po njej, kadar mu le do-pušča čas in si z njo bogati znanje ter širi obzorje.

Ob 60-letnici njegovega življenja se čestitkam njegovih prijateljev, znancev in moravskih občanov pridružuje tudi Svobodna Slovenija ter mu želi še dol-go in srečno življenje, da bi dočkal še dan, ko bi se lahko povrnil v prelepo moravsko faro ter v domači občini še naprej deloval v korist občanov.

Bog ga živi še mnogo let!

cih bo v Slovenskem domu v nedeljo, 6. avgusta ob 10. Predaval bo č. g. Vinka Zaletel, duhovnik na Koroškem, ki je prišel te dni na obisk v Argentino.

SLOVENSKA VAS

Na sestanku, ki ga je v nedeljo, 23. t. m. organiziral krajevni misijonski odsek v Slovenski vasi, je predaval o Indoneziji inženir A. Mozetič. Barvane skioptične slike so spremljale zanimivo predavanje, ki so mu številni rojaki sle-dili z veliko pozornostjo. G. Marjan Loboda je nato zbranim govoril o temi, kaj lahko Slovenci v zamejstvu storimo za misijone.

TABOR SLOVENSKEH PROTİKOMUNISTIČNIH BORCEV

Društvo slovenskih protikomunisti-čnih borcev v Argentini je imelo v ne-deljo, 23. t. m. na Pristavi v Moronu svoj V. redni letni Tabor (občni zbor), združen s spominsko proslavo padlih borcev.

Ob devetih dopoldne je dr. Pavel Krajnc imel v dvorani na Pristavi sv. mašo s pridigo za padle borce. Spomin-sko proslavo je začel Pregelj Bogo z očenamem. Po petju pesmi Oče, mati... je imel spominski govor Ivan Korošec, v katerem je med drugim dejal:

...Ko se je komunizem vgnezdil na Kubi, je kakor po vsej Južni Ameriki tudi v Buenos Airesu ozračje postalo vroče. Sredi Buenos Airesa, pred izlo-ženim oknom nekega dnevnika, sem na-letel v gruči ljudi, ki je živahno deba-tirala o razmerah, na slovenskega bor-ca, na drugega, na tretjega... Ugotovi-l sem, da se najde borci edine proti skupnemu sovražniku tudi tu, v svo-bodi, kakor so bili edini takrat doma. Včasih se zdi, da smo nečini med se-boj, toda ko gre za velike stvari, takrat nastopamo odločno skupaj. Po 16 letih odhoda iz domovine si upamo zatrđiti: še nosimo v sebi Boga in domovino. Ni nas strla prevara zaveznikov...

V govor je Ivan Korošec nato nave-zal svoj doživljaj v taborišču v Tehar-ju, kamor je bil z drugimi domobranci vrnjen pred 16. leti. Prigalski so po-slednji domobr. polk. Ugotovili smo, da so vsi naselili albionski lažni ob-ljubi. Zakaj se niste razšli, ko ste ve-dali, kam greste, se nam je porajalo vprašanje. Odgovor je bil samo eden:

ne more biti drugače, skupna borba, skupna smrt, če Bog tako hoče. Niso bili to fanatiki, pač pa borci, ki so de-kazali veličino svoje borbe. Zato so jih poklali, ker so vedeli, da jih ne bodo premagali. Ne Madžarska, ne Vietnam, ne Kuba, borci teh dežel niso bili sami v svoji borbi. Vsaj duhovno oporo jim je nudil svobodni svet. Nas ni poznal nihče.

V govoru se je Ivan Korošec pose-bej spomnil teharskega prizora s stot-nikom Riharjem — Icejem, ki je pod konjskim bičem partizana Brajca krvav in razbit obležal na pesku. Prvi je sto-pil iz vrste, ko je prišel poziv oficirjem. Take so podirali partizanski krvniki, junake.

Zaključil je svoj govor Ivan Korošec s pozivom: Naš cilj je jasen, naša pot je ravna. Ne odstopimo prej, dokler se ne bo nad Triglavom razlilo sonce svobode in zasvetilo vsem našim za-sužnjenim bratom.

Starešina Bogo Pregelj je nato začel občni zbor ter so bili najprej po-slani pozdravi predsedniku NO za Slo-venijo dr. Mihi Kreku. Zvezi protiko-munističnih borcev v ZDA, predstavniku slovenske duhovščine v Argentini in slovenskim društvom. Sledila so poročila posameznih odbornikov, iz katerih je razviden živahen razvoj in delo organizacije. Ustanovljeni sta bili v pre-tekle letu sekciji Društva v Miramar-ju in v Córdoba, snuje pa se sekcija tudi v Mendoza.

Največ vpliva ima Društvo s svojim glasilom Vestnik, ki redno izhaja vsak

meseč. Tiskovni referent in istočasni urednik Vestnika Pavle Rant je poja-snil, da se tu in tam posređi spraviti v lokalni tisk kratke članke o naši pro-tikomunistični borbi ali o sedanjih raz-merah doma, vendar so razmere take, da ne dopuščajo velikih uspehov. Nave-zani so že stiki z različnimi lokalnimi časnikarji ter bo treba še veliko napo-rov, da se bo svet začel resno in pra-vilno zavedati nujnosti objavljanja po-ročil izpod peres živih prič Titovega komunističnega preganjanja. Je pa na žalost odnos Zahoda do Titove Jugosla-vije danes tak.

V debati, ki je sledila poročilom od-bornikov, se je med drugim ugotovilo, da so jugoslovanski komunisti sklenili navezovati stike s protikomunistični-mi izseljenci, da bi jih prepričali, naj se pozabi na dogodek med in po drugi svetovni vojni. Očividno jim ne prija-jo žive priče grozodejstev. Prav tako je bilo ugotovljeno, da bo treba za 20-let-nico vetrinjske žalostre izdati repre-zentativno in popolno knjigo naše protikomunistične borbe od leta 1941 naprej, ker se je vetrinjska tragedija začela tisti trenutek, ko so padli prvi komunistični strelj na ljubljanskih uli-cah.

Po poročilu tiskovnega referenta se je razvila živahna debata, v katero je poseglo več govornikov. G. Maks Loh je bil mnenja, da bo treba pri pisanju zgodovinske knjige o komunistični re-voluciji v Sloveniji zelo paziti na to, da ne bo knjiga vsebovala napak kot jih n. pr. vsebuje „Vetrinjska trage-dija“. Pisati je treba samo in čisto res-nico ne glede na levo in desno. V tej

zvezi je g. Loh ostro grajal pisanje „Slovenske države“, ki je n. pr. zapi-sala, da general Krenner ni bil na spi-sku vojnih zločincev in da je dobil ge-neralski čin od Nemcev kot plačilo za domobransko prisego, da sta bila dr. Natlačen in dr. Šmajd kolaboracionista itd. Tudi je g. Loh grajal pisanje „Ameriške domovine“ v pogledu gene-rala Rupnika. Zlasti je grajal g. Loh postopanje taboriščnega odbora v Ser-viglianu, ki je generalu Rupniku zabra-nil vstop v taborišče, zaradi česar se je general Rupnik moral vrniti v Fer-mo in je tako ta odbor skrivaj Rupni-kove smrti. — Takoj se je dvignil g. Slavko Urbančič in povedal, da zadnja trditve g. Loha ne odgovarja zgodovin-skim dejstvom. Tedaj sta bila v tabo-rišču na straži on (t. j. g. Urbančič Slavko) in g. Grabnar. K njima je pri-šel dr. Julij Savelli, ki je vodil tabo-riščno pisarno in jima je v imenu ta-boriščnega odbora naročil, da naj gene-rala Rupnika, če bi se pojavil, prijazno sprejmeta, pozdravita in pripeljeta v taboriščno pisarno. Med tem pa so ne-kateri gospodje šli generalu Rupniku nasproti in ga izven taborišča zadržali. General Rupnik sploh ni prišel do ta-borišča in so vse govorice, da je bil zavržen, izmišljene. Nato je tiskovni referent še pojasnil, kako je bilo z do-mobransko prisego in ponovil, da je res skrajni čas, da se vsi dogodki iz naše preteklosti čimprej popisajo, da se ne bodo mogle širiti take neresnice.

G. Loh je med svojimi izvajanja-ti tudi omenil kot primer napakega tol-mačenja nekaterih trenutkov iz revo-lucije naslednjo reminiscenco: ljubljani-

ska policija je v komunističnem bun-kerju v Gradišču zasegla tudi osemtek poročila, ki ga je general Rupnik po-slal Gauleiterju. V poročilu je bilo navedeno, da je slovenska domobran-ska vojska strogo antikomunistična, obenem pa tudi trdno zahodnozavez-niško usmerjena in da je v nobene od teh stališč ne bo mogoče premakniti.

Na volitvah, ki so sledile, je bil iz-voljen nov odbor s starešino Ivanom Korošcem in odborniki: Tone Suštaršič, Beno Tičar, Bogo Pregelj, France Lo-gar, Dušan Dimnik, Jože Jenko, Ven-celj Dolenc, Polde Lah, Miloš Prelog, Radivoj Rigler, Pavle Rant. V nadzorni odbor so prišli Janez Kralj, inž. Anton Matičič in Rajko Urbančič. Skrutina-torja sta bila Avgust Jeločnik in Ur-bančič Slavko.

Novi odbor je objavil ustanovitev zgodovinskega in prireditvenega odseka društva, novi starešina Ivan Korošec pa je pozval vse navzoče na vztrajno nadaljnje delo.

Pri slučajnostih je tiskovni referent omenil, da mu je znano, da se bo pred-sednik Narodnega odbora g. dr. Miha Krek peljal v prvih dnevih avgusta skozi Buenos Aires. Predlagal je, da bi g. predsednika pisмено naprosili, da naj se za nekaj dni ustavi v Buenos Airesu in naj pride na sestanek članov društva protikomunističnih borcev, da orije svetovno in našo situacijo in dá priložnost, da se borci z njim pogovo-rijo o vprašanjih, ki jih zanimajo. Ta-bor je ta predlog soglasno sprejel in odbor je takoj sestavil pismo za pred-sednika dr. Kreka.

SLOVENCJI PO SVETU / BRAZIL

V mestu Leme v državi Sao Paulo je umrl strojni veleindustrialec Franc Podboj, drugi od treh bratov, ki so l. 1897 zelo mladi prišli iz Postojne v Brazil in se pri nemških usnarjih izučili strojarstva.

V Sao Paulo živi njegov brat Lovrenc, ki letos praznuje 80-letnico rojstva kot predsednik velikega usnarjskega podjetja, ki je nedavno praznovalo 50-letnico obstoja in je ob tej priložnosti izdalo posebno ilustrirano revijo. Usnarjsko podjetje bratov Podboj je za svoje izdelke prejelo trikrat zlato medaljo in sicer v letih 1910, 1921 in 1922.

G. Vladimir Bernik, študent medicine v Sao Paulo, in njegova soproga Nevza, sta dobila prvorojenca.

Poročila se je bančna uradnica gđ. Jolanda Mozetič z bančnim uslužbenecem g. Jožefom Fabri.

OBVESTILA

V domu v Carapachayu bo v nedeljo, 30. julija ob 16, predavanje s skioptičnimi slikami Slovenije. Predaval bo g. Marijan Trtnik. Vabljeni.

Sedmi kulturni večer SKA bo v soboto, 29. julija 1961 ob 19 v dvorani Bullrich, Sarandi 41, Capital. Prof. Al. Geržinič bo podal drugi del svojega predavanja in sicer: Kritični pogled na sodobno glasbo.

VIII. kulturni večer SKA bo pa v soboto, 5. avgusta t. l. ob 7 pri Bullrichu, Sarandi 41, Capital. Predaval bo g. župnik Vinko Zaletel o pasijonskih igrah v Oberamergau. Po predavanju bo g. predavatelj lahko dal pojasnila tudi o razmerah na slovenskem Koroškem.

Slomškov dom: otvoritev 17. septembra. Podpri akcijo za nov slovenski dom v osrčju Vel. Buenos Aires! Kupuj srečke za veliko zrebanje dobitkov na dan otvoritve!

En dan v zavodu, prireditelj študentov škofovega zavoda v Adroguéju, bo 6. avgusta v zavodu Unión de los SS.

Prvo uradno obvestilo vodstva

SENZACIONALNE DVOJNE VELETOMBOLE

pod geslom

„VSE ZA NAŠO MLADINO“
15. OKTOBRA V SAN JUSTU

ob peti obletnici blagoslovitve Našega doma.

VSEJ SLOVENSKI JAVNOSTI!

Senzacionalna dvojna veletombola 15. oktobra v San Justu bo izredno velikega obsega.

Veletombola 15. oktobra v San Justu bo senzacionalna iz naslednjih vidikov:

1. Ker se bo vršila pod geslom „VSE ZA NAŠO MLADINO“, zaradi katere to tombolo prirejamo zato, da ji bomo mogli nuditi udobne prostore, da se bo v njih sladke materine besede brati in pisati učila.
2. Ker bo dvojna: splošna in mladinska!
3. Ker bo vsakemu učenec in učenki slovenskih šolskih tečajev na področju velikega Buenos Airesa darovana ena tablica, ki bo neprenosljiva in bo imela enako možnost, da zadene glavni dobiček na splošni tomboli kot vse ostale tablice.
4. Ker se bo vsa na ta dan v San Justu zbrana mladina t. j. preko 500 učencev slovenskih šol tik pred pričetkom tombole javno zahvalila slovenskim podjetjem in privatnikom, ki bodo v obliki lepih dobitkov žrtvovali njej del svojega dobička.
5. Ker bo zgodovinskega pomena, saj doslej v zgodovini tombol še ni bilo enake!

Več slovenskih podjetij in privatnikov je že prijavilo krasne dobitke.

V naslednjih številkah Sv. Slovenije bomo objavili imena darovalcev in dobitkov.

VSI 15. oktobra „VSE ZA NAŠO MLADINO“ na SENZACIONALNI DVOJNI VELETOMBOLI NAŠEGA DOMA V SAN JUSTU!

SLOMŠKOV MLADISKI ODER JE PRESTAL SVOJ KRST

V resnici je bilo veliko zanimanje za prvi nastop Slomškovega Mladinskega odra; tudi iz oddaljenih, ne le bližnjih krajev, so mamice pripeljale male in željne gledalce v prostorno dvorano sester dominikank v Ramos Mejia. Do kraja so jo napolnili in pričakuječe oči malih gledalcev so se nestrpnostno upirale proti odru, ki se ob napovedani uri še ni in ni hotel razgrniti.

V režiji g. Eme Kessler-Blejčeve je SMO odigral trijezansko mladinsko igro s petjem KEKEC in MOJCA, prirejeno po Vandotovi mladinski povesti. Nastopil je celotni oder, ki šteje trenutno nad 30 članov. Bilo je gniljivo poslušati male igralce, ki so govorili v lepem slovenskem jeziku, naučenem doma, v slovenskih tečajih in izpopolnjevanem še pri Odru. Človek je za trenutek pozabil, da ne sedi v tuji dvorani in na tujih tleh, ampak moč besede in skrbno izdelana kulisserija ga je še bolj zazibala v resnično pravo slovensko okolje tam kje v osrčju Slovenije. Bila je to mala Slovenija na tujem — z živim bitjem srca. Želja vseh nas bi bila, da bi se to majčkeno slovensko srce, ki je začelo biti tu sredi med nami, krepilo in večalo in da bi iz njega zrastle krepko telo, ki bi rožnilo naše kulturno delo ter podaljšalo moč in ohranilo vpliv našega duha v mladem slovenskem rodu. Ta prvi korak Odra je bil prav gotovo odločen in zanesljiv: pod pravim vodstvom bo šla njegova pot navzgor!

Izra pripoveduje zgodbo o slepi deklici Mojci, ki so jo pastirji vzeli s seboj v planine. Tam jo je zalezla hudob-

Corazones, Sequi 942, Plaza Irlanda, Buenos Aires. Začetek bo točno ob štiri popoldne. Vstopnina: 2.—4. vrsta po 50, 5.—16. vrsta 40, 17.—32. vrsta po 30 pesov. Za otroke, ki zasedajo sedmo numerirani. Dohod do dvorane: Iz Constituciona omnibus 172, iz San Martina omnibus 166, iz San Justa, Ramos Mejia in središča mesta do Rivadavia 6100, nato 8 kvader po Donato Alvarez do Plaza Irlanda. Po Donato Alvarez vozi kol. 404. — Vstopnice bodo v prodaji od 30. julija v Slovenski hiši, Ramón Falcón 4157, Capital in v domovih v Lanusu, San Justu in San Martinu.

Ciudadelski oder vprižori v nedeljo, 30. julija ob 18 v župnijski dvorani v Ciudadeli Semmerset-Debeves Sveti plamen, drama.

II. ŠAHOVSKI TURNIR »JOŽE ŠINKOVEC«

Peto kolo turnirja, ki se je odigralo 23. t. m. v prostorih Mladinskega doma, ni prineslo na vrhu pozicijske lestvice nobenih sprememb. Najzanimivejša je bila partija Marolt—Prelog, s katero bi Marolt lahko v primeri zmage preselil za pol točke Preloga. Vendar je Marolt z belimi igral kraljevo indijko in pustil Preloga v napad. V dvajseti potezi je prišlo do menjave figur, v kateri je Marolt zgubil figuro proti kvaliteti. Ta materialna premoč je pri Prelogu vedno bolj prihajala do veljave tako, da je Marolt po 46 potezi položil kralja. S to zmago je Prelog povečal razdaljo na lestvici, tako da ima sedaj eno in pol točke naskoka pred Maroltom in Geržiničem, ki ni utegnil priti na partijo s Postejnerjem. Od ostalih partij je Buda dobil prvo točko s Kuncem. Sušteršič je premagal Mehleta in Majcen je izgubil proti Baragi.

Šesto kolo se bo igralo v istih prostorih v nedeljo 30. t. m. z naslednjimi igrami. Geržinič—Buda, Prelog—Postejner, Mehle—Marolt, Baraga—Sušteršič, Bujas—Majcen. Počiva Kunc. Začetek ob 16, ob 15.30 se bo nadaljevala prekinjena partija Baraga—Bujas.

6. avgusta ob 16. uri
sequi 942 — plaza irlandia

en dan v zavodu

dobro dan!
sončna pesem
zapijmo si!
telo v naponu
lahka glasba
figaro
konjički
kozlovska sodba v višnji gori
lahko noč!

prireditelj
študentov škofovega zavoda

Nabava dokumentov
SIMON RAJER
uradni prevajalec
Alsina 1418, 6. nadst., pis. 3
Capital
T. E. 38-5860
Vsak dan od 9—12 (razen ob sobotah)

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO

Bumar, SRL

Av. de Mayo 302 — Ramos Mejia
T. E. 658-7083

in najboljših znamk na dolgoročno odplačevanje brez jamstva drugih oseb. Kliče po telefonu in se boste pričali. Pridem tudi na dom. In ne pozabite: Nudimo samo prvovrstno blago.

slušal, dasi je tudi igralsko in pevsko bila na višini. — Pehtinega spremljevalca, škrtala Malika, je odlično predstavila Helenca Jeločnikova, starega pastirja Joka pa je dobro podal Krivčev Andrej. Lepo skupino so tvorile vile, med katerimi je lepo pela Marija Finkova, ter skupina škratov, ki so bili primerno razigrani in živahni. Na splošno je bilo vidno, da so vsi sodelujoči res tudi sodelovali — igrali in s kretnjami in živostjo pomagali poudariti dejanje glavnih igralcev.

Tisti, ki izjemno niso obvladali besedila, ali jim je trenutna nervoza omajala njega znanje, naj se prihodnjič boljše pripravijo. To je pač osnovni del vsakega igralca. Tudi Kekčeva resen ni dala koncu tretjega dejanja potrebnega poudarka.

V celoti pa je bila predstava na do- stojni višini in je igralsko pokazala lep rsneh. Ne smemo pozabiti, da je bilo v to vloženega mnogo truda (to pravil- no presodi le oni, ki je že sam kdaj igral) režiserke, g. Eme, ki je v pri- znanje bila počaščena s šopkom rdečih nadelov, v nemali meri pa tudi vseh staršev, kateri so male igralce „krmili“ še posebej vsak na svojem domu. Za pevski del se je potrudila gđ. Nuša Kristanova. Vse priznanje zasluži tudi Helenca gorska scena g. Pintaria, ki je verjetno ostala kot prvi rekvizit SMO.

Slomškov mladinski oder se je pred- stavljal dostojno in zanesljivo. Želimo, da bi se nam z veseljem predstavljali vsake toliko, nam vzgajal in izpopol- njeval ta naš mladi igralski rod ter nas vse od blizu in daleč družil ob prazniku naše slovenske besede... —jke

Kadar misliš na

T. V.

Vedi, da ti ga

Novak P

nudi po najnižjih cenah in na 1 leto brezobrestno odplačevanje Prav tako tudi radio kombinade in estereofonične gramofone ter ter vse ostale hišne potrebščine

Cerrito 2245
Lomas del Mirador

Zaradi likvidacije stanovanja
PRODAM PISALNI STROJ

nekaj pohištva in drugo.

Telefon 86-6667

Lahko kličete do 11. ure popoldne ali po sedmi uri zvečer.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1961: za Argentino \$ 430.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje za letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.
Cangallo 1642

T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

V nedeljo, 30. julija, ob pol enajstih popoldne in ob pol petih popoldne nam bo g. Vinko Zaletel pokazal v barvnih slikah

KOROŠKO — DOMOVINO ŠKOFA ROŽMANA

Poromali bomo na Sveti Višarje, od tam v dolino, kjer teče bistra Zilja, k Osojskemu jezeru, kjer počiva „mutec osojski“, k Baškemu jezeru, kjer je nastala pesem „Njav črez izaro“, v St. Jakob, domovino Miklova Zale. Preko Podgorij in podgoliških narcisnih trat skozi Rož in Gure in preko Žihpolj v Vetrinj, kraj naše narodne tragedije. Skozi Celovec v Gospo Sveto in Krko. Potem v Podjuno preko Dobrlevasi v šmihel, rojstni kraj škofa Rožmana in na Peco, kjer kralj Matjaž spi. Šli bomo k meji v Korte, v Sele in pod Ljubelj.

Videli bomo kraj nastanka in zgodbo o Miklovi Zali.

Posebej pogledamo škofa Rožmana na slovenskem romanju v Lurd in na Koroškem in kako izgleda sedaj taborišče v Spittalu.

Teh 300 barvnih slik tvori prvi del Koroške.

Ker ima g. Zaletel še 300 barvnih slik, od življenja na Koroškem (delo in življenje preko celega leta, versko in kulturno življenje, običaji, naše narodne noče, narodne noše itd.), bo drugi del, ako bo mogoče, kdaj pozneje.

Vsi Slovenci prisrčno vabljeni!

Društvo Slovencev

SLOVENSKO TRGOVSKO PODJETJE

ŠEME — BIDOVEC

ELEKTRIČNI APARATI — KUHINSKE POTREBŠČINE
PRAKTIČNA DARILA

Avda. de Mayo 2416

T. E. 658-9044

Ramos Mejia

Od doma je prišlo žalostno sporočilo, da je dne 11. julija po hudem trpljenju umrla v rojstni hiši moja ljuba, najmlajša sestra, teta, svakinja, gospa

MILENA MATIČIČ
por. Anžlovar

Doma žalujejo za njo njen mož, trije otroci, mama, bratje in sestre; tu, v tujini pa njen brat

Ing. Anton Matičič
z družino

V. Ballester, Slivice, Cerknica, Ljubljana, Žele, Postojna, 24. julija 1961.

Dotrpela je naša ljuba žena, mama, stara mama in sestra

JOZEFA POVŠE, roj. KOTNIK

Pogreb predrage pokojnice je bil v nedeljo, 9. julija 1961, ob 16. uri ob veliki udeležbi ljudstva na novomeško pokopališče ob asistenci 12 duhovnikov.

Prosimo vse znance in prijatelje, da molijo za pokoj njene duše.

Novo mesto, Ljubljana, Prežganje, La Plata (Argentina), Maribor.

Žalujejo: mož Leopold, sinovi Polde, Jože, Franci z družino, hčere Zinka, Marica in Marjetka z možem, v La Plati (Argentina) pa sin Milan.

Obvestilo in zahvala

Sporočamo prežalostno vest, da je dne 12. julija 1961 umrla naša draga hčerka in sestra, gospodična

ANA ČERNAK

Iskrene hvala gg. duhovnikom za molitve za pokojno, čč. šolskim sestram, dekliški organizaciji in drugim za venco.

Zahvala vsem, ki so se prišli posloviti od nje in jo spremili na zadnji pot ter gospodu vikarju za poslovilne besede.

Počiva na pokopališču Lomas de Zamora.

Priporočamo jo v molitev.

Globoko žalujoča družina Černak